

KAKO NAPREJ?

V zaključni fazi projekta SUPER PSIHOLOG je bil naš ključni izziv na podlagi izkušenj projekta in izvedene poglobljene evalvacije razviti sistem supervizirane prakse, ki ga bo moč implementirati v širši slovenski prostor. V okviru projekta smo razvili in v praksi preizkusili različne dele sistema, pred oblikovanjem končnih smernic za supervizirano prakso pa smo želeli obstoječe rešitve optimizirati glede na evalvacijo in izkušnje udeležencev projekta.

Kot smo predstavili že v predhodnih poglavjih, smo veliko informacij o tem, kaj je bilo v projektu uspešno in kje so bili izzivi, pridobili iz evalvacijskih vprašalnikov za vključene mentorje in psihologe začetnike, iz evalvacije, ki so jo izvedle supervizorka s svojimi skupinami mentorjev, in iz evalvacije dela skupine supervizork. Poleg tega pa smo organizirali tudi zaključno evalvacijsko srečanje, kamor smo povabili vse aktivne udeležence (tj. mentorje, psihologe začetnike, supervizorka in projektno ekipo). Večji del zaključnega srečanja smo namenili delavnici oblikovanja oz. optimiziranja storitve supervizirane prakse, s katero smo na interaktiven način v kratkem času od udeležencev pridobili veliko koristnih predlogov za sistem supervizirane prakse, kot bi ga želeli vpeljati v okviru Društva psihologov Slovenije po izteku projekta.

Delavnica oblikovanja oz. optimiziranja storitve je bila zasnovana po principu t. i. *service design* delavnic. Udeleženci so bili razdeljeni na šest skupin (vsaka je imela svojega facilitatorja), ki so imele v prvem delu delavnice enako nalogo. S pomočjo pripravljenega materiala in navodil facilitatorjev so morali opredeliti cilje, kontekst in želene rezultate storitve supervizirane prakse. Prav tako so skupine opredelile, kakšni so po njihovem mnenju idealni začetniki, mentorji in supervizorji ter kaj jih motivira ali demotivira.

V naslednjem delu je bilo udeležencem predstavljenih šest ključnih izzivov, za katere smo izvajalci projekta menili, da potrebujejo posebno obravnavo na srečanju. Izzivi so bili naslednji: izobraževanje za mentorje in začetnike, financiranje celotnega sistema supervizirane prakse, e-sistem za spremljanje poteka supervizirane prakse in druga gradiva/pripomočki/literatura, ki bi jih potrebovali za izvedbo supervizirane prakse, promocija in ugled supervizirane prakse pri različnih skupinah deležnikov, izvajanje enoletne supervizirane prakse, izvajanje supervizije in/ali intervizije za začetnike, mentorje in supervizorje. Udeleženci so s tehniko možganskega viharjenja iskali čim več idej za rešitev različnih delov vsakega posameznega izziva. Udeležence smo nato razdelili v šest skupin. Vsaki skupini smo dodelili enega izmed izzivov. Skupine so izzive v zadnjem delu delavnice podrobno razdelale. Poskusile so odgovoriti na vprašanja o bodočih uporabnikih njihovega dela storitve supervizirane prakse, o aktivnostih, ki so vezane na izziv, o motivaciji in zahtevah bodočih uporabnikov storitve in o preverjanju doseganja ciljev tega dela storitve. Naredile so natančen načrt implementacije svojega dela storitve supervizirane prakse in na koncu ostalim udeležencem delavnice na kratko predstavile svoj izdelek.

Vse dokumente in ideje, ki so se razvile med zaključnim srečanjem, smo v projektni ekipi natančno preučili in evalvirali, smiselno integrirali in uporabili pri razvoju sistema supervizirane prakse. Podatki, ki smo jih na ta način pridobili od trenutnih uporabnikov supervizirane prakse, so se izkazali za zelo pomembne in koristne pri načrtovanju dela za naprej in bi jih težko pridobili z drugačnimi metodami dela.

Eden od pomembnih zaključkov evalvacije je bil, da je bil projekt SUPER PSIHOLOG priložnost za psihološko stroko. V projektu smo v sodelovanju z norveškimi kolegi razvili celosten program usposabljanja za mentorje supervizirane prakse, ki razvije mentorske in supervizijske kompetence pri vključenih in s tem doprinese k vzpostavitvi kakovostnejšega mentorskega odnosa, večjemu zadovoljstvu mladih psihologov z mentorjem in začetnim usposabljanjem na delovnem mestu ter večjemu občutku usposobljenosti. S kakovostnim vstopom mladih psihologov v psihološko dejavnost, kjer v varnem in podpornem mentorskem odnosu reflektirajo svoje delovanje, ne pridobijo le psihologi začetniki in stroka, temveč tudi klienti.

Ob zaključku projekta ugotavljamo dvoje: (i) da bi lahko program za mentorje še bolj obogatili z supervizijskimi znanji in veščinami, in (ii) da obstajajo velike potrebe po tem, da bi se psihologi po zaključku enoletne supervizirane prakse še naprej vključevali v supervizijo. Vseživljenjsko vključevanje v supervizijo, in sicer na vseh področjih našega dela, bi vodilo k še večjemu zvišanju kakovosti psiholoških storitev. V prihodnosti se bo treba zavzemati za vzpostavitev sistema supervizije za vse psihologe.

Ob zaključku projekta smo organizirali posvet o superviziji, na katerem smo se srečali s strokovnjaki s področja supervizije na različnih področjih psihologije in izmenjali izkušnje ter poglede o tem, kaj naj bi vključeval program, ki bi mentorje usposobil za kar najboljše usmerjanje supervizirane prakse psihologov v prvem letu njihove

kariere. Na posvetu smo predstavili program za usposabljanje mentorjev, ki smo ga izvajali v projektu SUPER PSIHOLOG, nato pa od strokovnjakov supervizorjev pridobili povratno informacijo, kako bi lahko program še dopolnili, nadgradili, ga razširili. Pogovorili smo se o tem, katerim standardom bi bilo treba zadostiti za supervizijo pri delu na različnih področjih psihološke dejavnosti, kateri standardi so na posameznih področjih že postavljeni in kako bi se jim lahko približala tudi druga področja. Psihologi na različnih področjih imajo namreč različne potrebe po superviziji, pa vendarle verjetno lahko iz različnih modelov supervizije naredimo neko bazo, ki bo omogočila kar najboljši začetek na različnih področjih dela.

Skupina supervizork je ob zaključku projekta na osnovi teoretičnih izhodišč, primerov dobrih praks, pridobljenih izkušenj v projektu in izvedene evalvacije supervizije mentoriranja postavila izhodišča za udejanjanje supervizije mentorjev po zaključku projekta. Mentorjem supervizirane prakse naj se zagotovi proces redne supervizije, individualne in/ali skupinske. Supervizija mentorjev supervizirane prakse naj se izvaja pod okriljem skrbnika sistema supervizirane prakse, tj. v okviru Društva psihologov Slovenije. Določijo naj se pogoji za supervizorje in izvedbo supervizije (usposabljanje, pogoji dela, financiranje ali druge vrste kompenzacij itd.). Pri izobraževanju in usposabljanju za supervizorje naj se sledi že vzpostavljenim standardom za ustrezne programe izobraževanja in usposabljanja za supervizorje. Izvedba izobraževanja/usposabljanja lahko poteka v povezavi z organizacijami, ki ustrezne programe že izvajajo, ali pa naj se v okviru Društva psihologov Slovenije oblikuje samostojen program izobraževanja/usposabljanja (ki je plačljiv). Pri vzpostavljanju nacionalnega sistema supervizirane prakse psihologov se je smiselno povezovati s posamezniki in organizacijami, ki izvajajo mentoriranje, supervizirano prakso, supervizijo. Iz teh izhodišč smo izhajali tudi pri razvoju smernic za izvajanje supervizije mentoriranja.

Možnosti financiranja sistema supervizirane prakse v prvem letu opravljanja psihološke dejavnosti (mentoriranja, supervizije mentoriranja, usposabljanja mentorjev in supervizorjev mentorjev) in kasneje skozi celotno kariero psihologa so različne. Zavedati pa se moramo, da je skorajda nemogoče, vsaj ne kratkoročno, pričakovati, da bi bila mentoriranje in supervizija financirana iz sredstev državnega proračuna. Ena od možnosti financiranja je financiranje s sredstvi, pridobljenimi na različnih razpisih, vendar so take možnosti zgolj kratkoročne narave in tudi ni računati na to, da bi se dalo redno in večkrat zaporedoma pridobivati sredstva na razpisih iste vrste. Prav tako kratkoročno težko računamo na to, da bo supervizija urejena sistemsko, npr. s priznavanjem določenega števila ur za te namene supervizorju v okviru njegovega delovnega časa. Zato je bilo nujno potrebno premisliti tudi o finančni konstrukciji sistema supervizirane prakse v primeru, da bi supervizijo plačevali tisti, ki se vanjo vključujejo, ali morda namesto njih njihovi delodajalci. Slednje je terjalo tudi premislek o tem, kako promovirati supervizirano prakso v širši javnosti, predvsem, kako delodajalcem pojasniti, kakšne koristi lahko supervizija psihologa prinese njihovi organizaciji, in kako pristojnim oblastem pojasniti, zakaj je supervizirana praksa

pomembna in zakaj bi bilo njeno izvajanje smiselno sistemsko urediti. Promocijske dejavnosti pa morajo biti v prvi vrsti usmerjene k (bodočim) psihologom, da se čim prej vzpostavi kultura vključevanja v supervizijo.

V nadaljevanju predstavljamo smernice za izvajanje supervizirane prakse, ki obravnavajo zgoraj omenjene vidike in pokrivajo široko paleto dejavnosti, potrebnih, da sistem supervizirane prakse lahko (za)živi.